

LYNGEN KOMMUNE

KOMMUNEPLANENS LANGSIKTIGE DEL STRATEGIDEL 2007 - 2019

Vedtatt av Lyngen kommunestyre den 13.02.07, sak 02/07

Sammendrag:

Type plan (side 3-5): Kommuneplanens langsiktige del skal kommunisere ut visjoner og mål for en langsiktig utvikling av kommunen. Planen avgrenses med å sette fokus på de viktigste utviklingstrekkene i kommunen og omgivelsene. Kommuneplanens strategidel del ble sist rullert i 1996 og er gjeldende til 2007. Nåværende planforslag er gjeldene fra 2007 til 2019.

Analyse (side 7-10)

I analysedelen vurderes utviklingstrekkene i Lyngen kommune de 10-15 siste årene. Videre vurderes Lyngen kommune opp mot andre deler i fylket.

Tilnærming (side 11):

Vi har valgt en tilnærming gjennom utforming av visjon (som er verdibasert) og satsingsområder (basert på utfordringer framkommet gjennom statistiske faktatall).

Visjon (side 11):

- Lyngen kommune skal være et åpent og inkluderende samfunn for *alle*, uavhengig av religion, hudfarge, kjønn eller alder.

Utfordringer og satsingsområder (side 12):

Den største utfordringen er befolkningsreduksjonen. I drøftingen er 3 satsingsområder definert som "hovedpilarer" for å motvirke ytterlig befolkningsreduksjon: næringsliv, ungdom og kvinner. I tillegg inngår forebyggende helsearbeid og regionalt samarbeid som satsingsområder.

SOFT-analyse (side 13):

Analyse av pluss og minussider.

Målsetting næringsliv (side 14):

- Lyngen skal bli den ledende næringslivskommunen i Troms med et innovativt, veletablert, variert og lønnsomt næringsliv.

Målsetting ungdom (side 15):

- Kommunen og lokalsamfunnet skal sammen tilrettelegge for positive opplevelser og verdier, slik at ungdom skal ønske å bosette seg her som voksne.
- Lyngen kommune og eksisterende næringsliv skal stimulere unge grundere, slik at de får utvikle seg og kan skape sin egen arbeidsplass.

Målsetting kvinner (side 16):

- Kommunen og lokalsamfunnet skal sammen bidra til økt fokus på kompetanse og livsstil, slik at det er attraktivt for familier å etablere seg i kommunen.
- Kommunen ønsker å bidra til en holdningsendring i forhold til tradisjonelle kvinneyrker og ha større fokus på varierte, kjønnsnøytrale arbeidsplasser.

Målsetting helse (side 17):

- God helse gjennom hele livet.

Målsetting regionalt samarbeid (side 18):

- Lyngen kommune skal arbeide for å utvikle et sterkt, formalisert samarbeid i Tromsø/Nord-Troms regionen.
- Lyngen kommune skal være åpen og offensiv til alle former for interkommunal samarbeid.

Kommunen som organisasjon (side 19):

Det er kommunens organisasjonsapparat (politisk og administrativt) som er "hovedredskapen" for prioritering og yting av tjenester.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag:	2
1.0 Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Det kommunale plansystemet.....	5
1.3 Fakta om Lyngen kommune	7
1.3.1 Beliggenhet og bosetting	7
1.3.2 Historisk tilbakeblikk	7
1.3.3 Befolkningsutvikling	8
1.3.4 Alderssammensetning.....	8
1.3.5 Næringslivet i kommunen.....	8
1.3.6 Kultur og fritid	9
1.4 Lyngen kommune og omgivelsene	10
1.4.1 Befolkningsutvikling.....	10
1.4.2 Sysselsetting.....	10
1.4.3 Barn/ungdom (0-17 år).....	10
1.4.4 Kvinner (20-39 år):.....	10
2.0 Kommunen som samfunn.....	11
2.1 Tilnærming	11
2.2 Visjon	11
2.3 Satsingsområder.....	12
2.4 SOFT-analyse	13
2.4.1 Næringsliv - målsetting og strategier.....	14
2.4.2 Barn og ungdom – målsetting og strategier.....	15
2.4.3 Kvinner - målsetting og strategier.....	16
2.4.4 Helse - målsetting og strategier.....	17
2.4.5 Regionalt samarbeid - målsetting og strategier.....	18
3.0 Kommunen som organisasjon	19
3.1 Tjenesteproduksjon	19
3.2 Inntektssituasjonen.....	19
3.3 Politisk organisasjonsstruktur.....	20
3.4 Administrativ organisasjonsstruktur.....	21
3.5 Vurderinger.....	22

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn

Kommuneplanens langsiktige del skal kommunisere ut visjoner og mål for en langsiktig utvikling av kommunen. Planen avgrenses med å sette fokus på de viktigste utviklingstrekkene i kommunen og omgivelsene.

Den langsiktige delen inneholder en strategidel og en arealdel. Nåværende arbeid omfatter planens strategidel. Arealdelen ble godkjent i kommunestyret den 1. juli 2005.

Kommuneplanens langsiktige strategidel del ble sist rullert i 1996 og er gjeldende til 2007. Nåværende revidering er gjeldene for 3 valgperioder (12 år), men skal i utgangspunktet revideres minimum 1 gang pr. valgperiode.

Kommuneplanens langsiktig del skal danne ”grunnlagsdokument” for av alle andre typer planer og tiltak i kommunen.

1.2 Det kommunale plansystemet

Det er plan- og bygningsloven som gir det formelle grunnlaget for kommuneplanarbeidet. Kommunestyret er øverste planmyndighet i kommunen og lederen av kommunens administrasjon har det administrative ansvaret.

I medhold av plan- og bygningsloven § 20-1, skal det i hver kommune utarbeides en kommuneplan. Planen skal inneholde en langsiktig og en kortsiktig del. Den langsiktige delen omfatter mål og retningslinjer, mens den kortsiktige delen omfatter mer handlingsorientert planlegging med oversikt over personell og økonomiske ressurser for gjennomføring.

Skissen nedenfor illustrerer sammenhengene i det kommunale plansystemet.

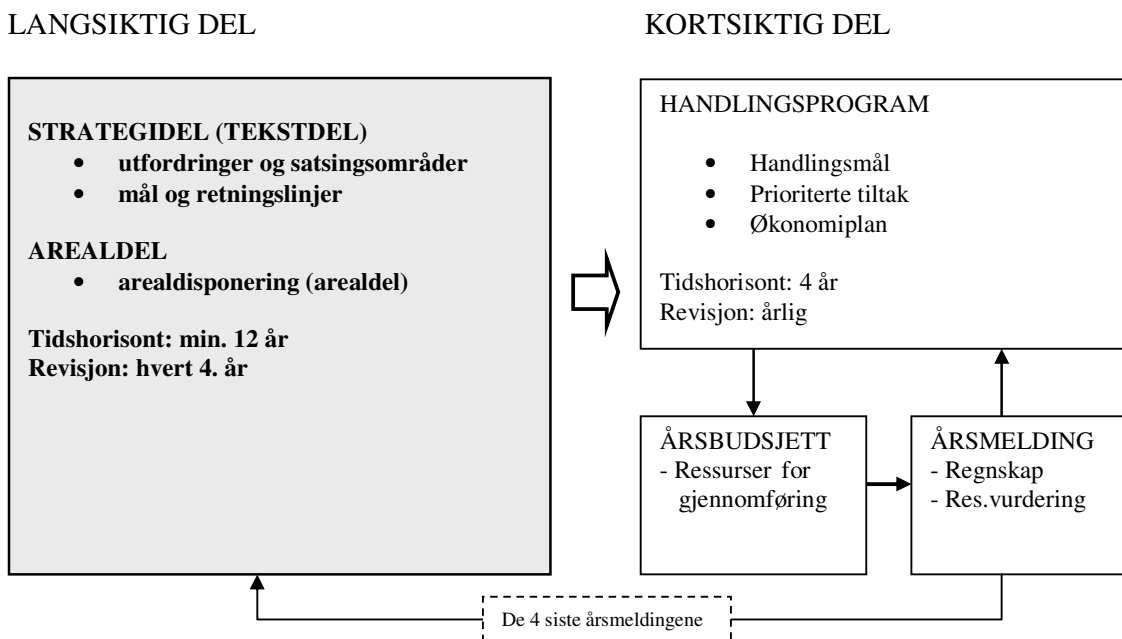


Fig. 1 – Det kommunale plansystemet

Nærmere om de ulike leddene.

Den langsiktige delen er rettet mot hele lokalsamfunnet, mens den kortsiktige delen er mer rettet mot kommuneorganisasjonens handling og virksomhet.

Den langsiktige delen. Kommuneplanens langsiktige del skal se utover kommunens ”hverdagssituasjon” og kommunisere ut visjoner og mål for en langsiktig utvikling av kommunen. Planen tar ikke sikte på å stake ut *en* bestemt kurs, men beskriver noen satsingsområder for å imøtekomme utfordringer som synes aktuelle. Planen skal revideres min. 1 gang i hver valgperiode (hvert 4. år).

Handlingsprogrammet. Handlingsprogrammet er nedfelt i plan- og bygningsloven av 1985 og skal vise hva kommuneforvaltningen vil gjøre i løpet av de nærmeste fire årene for å nå de langsiktige målene. I ny kommunelov (1992) ble det pålagt at kommunestyret en gang i året skal vedta en rullerende 4-årig økonomiplan. Formelt sett kan kommunen velge om man vil utarbeide disse i 2 atskilte dokumenter eller et felles dokument.

Vi bør utarbeide et handlingsprogram med en økonomiplan som et integrert dokument og bruke betegnelsen handlingsprogram/økonomiplan. Planen gjelder i 4 år og revideres årlig. De langsiktige målene kan på en tydelig måte følges opp i "handlingsdelen" og vurderes opp mot tilgjengelige ressurser i "økonomidelen", og deretter nedfelles i mer kortsiktige planer/budsjetter.

Årsbudsjettet. Årsbudsjett er en bindende plan for kommunens inntekter og anvendelsen av disse i budsjettåret.

Årsmelding. Årsmeldingen skal vise hva som er oppnådd av resultater ut i fra tildelte ressurser og vise om disse er forvaltet med ansvarlighet. Men den skal også danne grunnlag for beslutninger om eventuelle endringer i framtidig tjenesteproduksjon. De fire siste årsmeldingene skal danne grunnlaget for eventuelle endringer av kommuneplanens langsiktige del.

Nærmere om andre plantyper.

Ved arealplanlegging og utbyggingsprosjekter er det hensiktsmessig med mer detaljerte plantyper (regulerings- og bebyggelsesplaner) enn det kommuneplanens langsiktige del viser.

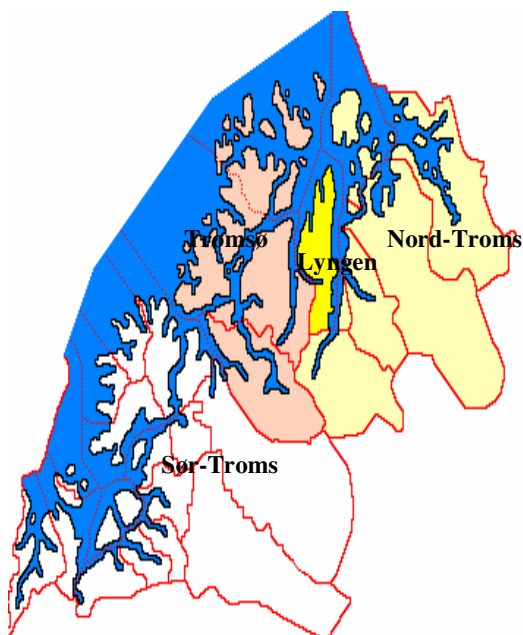
Lyngen kommune har i tillegg en rekke typer planer som utdyper enkelte fagfelt (psykiatri, rehabilitering, smittevern, beredskapsplan, trafikksikkerhetsplan, idretts- og friluftspan, strategisk næringsplan, reiselivsplan med mer).

Mange av disse planene blir iverksatt etter initiativ fra sektormyndigheter. Det er også knyttet sanksjoner til noen av planene (tilskudd er betinget av at planene er utarbeidet). "Påleggene" fra sektormyndighetene er i liten grad koordinert og arbeidsprosessene er ofte arbeidskrevende for kommunen.

Ideelt sett er det naturlig at kommunens nåværende plan (strategidelen), danner utgangspunkt for hvilke type fagplaner som skal vurderes nærmere - og hva vi skal bruke planleggingsressursene på.

1.3 Fakta om Lyngen kommune

1.3.1 Beliggenhet og bosetting



Lyngen kommune ligger i Nord-Troms på halvøya mellom de fjordene Ullsfjorden og Lyngfjorden. Mesteparten av halvøya består av et alpint og uberørt fjellandskap med isbreer og mange topper over 1500 moh. Mesteparten av fjellandskapet er vernet i medhold av naturvernloven.

Avstanden Lyngseidet - Tromsø via fergesambandet over Ullsfjorden, er ca. 70 km. Fra Storfjord/Lyngenhavøya og nordøstover, er historien og kulturen preget av samisk, kvensk og norsk bosetting. Kommunen har en variert og rik kulturbakgrunn.

I Lyngen kommune er bosettingen spredt på de dyrkbare lavlandssonene på begge sider av halvøya. Det er 3 tettsteder i kommunen: Lyngseidet, Furufleten og Nord-Lenangen.

Fig. 2 – Kart over Troms fylke

1.3.2 Historisk tilbakeblikk

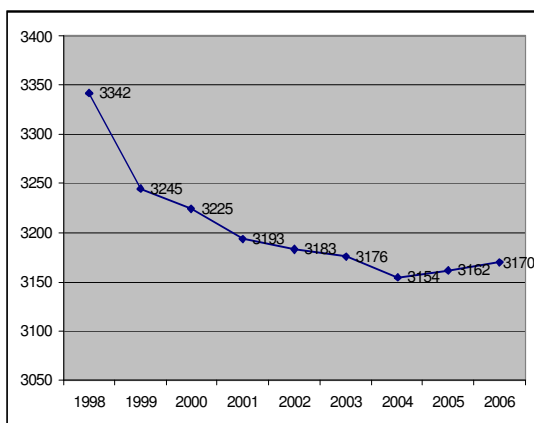
Religion, politikk og foreningsliv har vært sentrale områder når det skal gis et historisk tilbakeblikk på samfunnsutviklingen i Lyngen kommune.

Læstadianismen har vært en sentral del av Nord-Troms samfunnet siden den kom hit på midten av 1800-tallet. Trosretningen satt tydelige spor på kultur og levemåte og har vært sterkt identitetsskapende. Foruten de kollektive verdiene rundt den religiøse retningen, var både samisk - og finsk språk dominerende i forkynnelsen og bidro på denne måten å holde språkene oppe.

Lyngen var, som i store deler av landet, et samfunn med store forskjeller. Den økonomiske og politiske makta lå hos en liten andel mennesker, hovedsakelig embedsmenn og handelsmenn. Frem mot 1900-tallet utviklet demokratiet seg på flere felt og gjennom stemmerett overtok etter hvert allmuen den politiske makten. Arbeiderbevegelsens frammarsj på 1930-tallet var tuftet på begreper som samarbeid, demokrati og solidaritet. Den politiske retningen hadde stor gjennomslagskraft i Lyngen og siden 1930-tallet har den politiske makta/valgte ordførere, stort sett hatt utspring i arbeiderpartiet.

Foreningsliv, i særlig grad representert med idrettslag og sanitetsforening/røde kors, har vært svært utbredt og aktiv i vår kommune. Foreningslivet, religionen og politisk retning har medført at kollektive verdier over tid har vært svært tydelig i Lyngensamfunnet.

1.3.3 Befolkningsutvikling



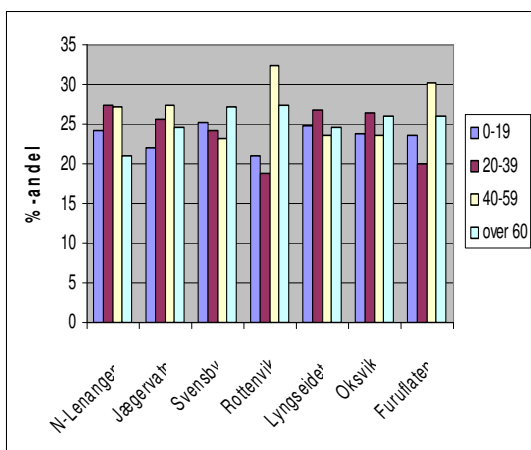
Folketallet vokste jevnt fram til midten av 1970-tallet, da vi fikk en tilbakegang som har vart til nå.

I begynnelsen av 1995 bodde det ca 3490 personer i kommunen, i dag er innbyggertallet på ca. 3200. I likhet med flesteparten av landets distriktskommuner har altså kommunen nedgang i folketallet (ca. 300 færre enn for 10 år siden).

Som det framgår av tabellen har kommunen hatt en svak oppgang i folketallet de to siste årene.

Fig. 3 – Befolkningsutvikling de 9 siste årene

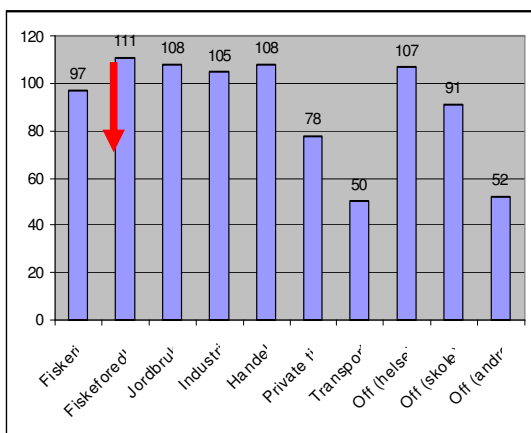
1.3.4 Alderssammensetning



Alderssammensetningen varierer. I området ”Jægervatn” inngår også områdene Lenangsøyra og Sør-Lenangen, mens ”Rottenvik” omfatter hele strekningen nord til Koppangen. Alderssammensetningen er kategorisert i 20 års intervaller. Det er bare Nord-Lenangen, Lyngseidet og Oksvik som har større andel personer under 40 år enn over. For resten av lokalsamfunnene er det motsatt. I de samme samfunnene har aldersgruppen 20-39 år den største prosentandelen (brunrøde søyler). I Rottenvik og Furuflaten er denne aldersgruppen lavest representert.

Fig.4 – Alderssammensetning i de ulike lokalsamfunnene.

1.3.5 Næringslivet i kommunen



Opprettholding og utvikling av arbeidsplasser er av de viktigste faktorene for å opprettholde bosettingen. Fig. 6 viser at Lyngen kommune har et sammensatt næringsliv fordelt på flere næringer. Tallverdiene øverst på søylene angir antall årsverk.

Tabellen er fra 2004 og fiskerikrisen i ytre Lyngen i 2005 har ført til en reduksjon på min. 50 årsverk (Se rød pil på søylen for fiskeforedeling). Dette innebærer tap av enda flere arbeidsplasser (ca. 80), da flere personer jobbet fra 0,5 til 0,9 årsverk. Reiselivsnæring inngår i ”private tjenester”.

Fig. 5 – Nærings typer og årsverk

1.3.6 Kultur og fritid



Lyngen kommune har et rikt og variert foreningsliv. Det er over 120 aktive lag og organisasjoner og spennvidden i aktiviteter er stor. De 5 idrettslagene representerer den største medlemsmassen, men det er en rekke andre aktiviteter knyttet til musikk, revy og teater, båtforeninger, skytterlag, sjakkklubb med mer.

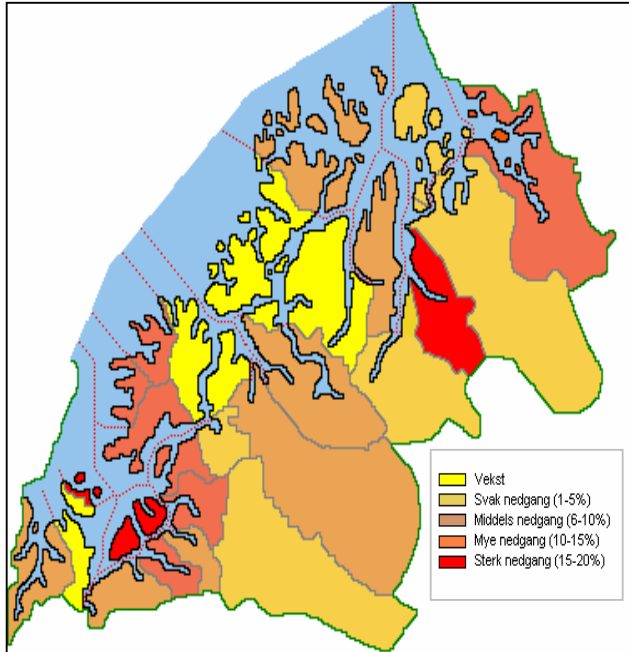
Kommunen bidrar til at ungdomsklubb, alpinbakke, idrettshall, svømmehaller, folkebibliotek, kino med mer, holdes åpne.

Det finnes 10-12 ulike grende- og forsamlingshus med god geografisk spredning. I tillegg kommer skolene med sine lokaler. Det er flere åpne turhytter i kommunen som brukes mye.

Fig. 6 – Grendehus(gul) og åpne turhytter (rød)

1.4 Lyngen kommune og omgivelsene

1.4.1 Befolkningsutvikling.



Figuren viser befolkningsutviklingen i Troms fylke de 15 siste årene. Som det fremgår av figur. 7 er det bare 3 kommuner som har hatt vekst i denne perioden. (Tromsø, Harstad og Lenvik). Flere kommuner, deriblant våre naboer Storfjord, Nordreisa og Skjervøy, har hatt bra stabilitet i folketallet (meget svak nedgang). Lyngen kommune er på mange måter en "gjennomsnittskommune" i fylket. På noen områder er vi noe bedre stilt enn gjennomsnittet, mens på andre områder ligger vi under. Lyngen kommune er plassert i sjiktet "middels" sammen med 6 andre kommuner. 8 kommuner har mindre nedgang i folketallet enn oss - 10 kommuner har større nedgang.

Fig. 7 – Befolkningsutviklingen de 15 siste årene

1.4.2 Sysselsetting.

Vi har til nå hatt betraktelig mindre arbeidsledighet enn gjennomsnittet. For menn er det bare 3 kommuner som har hatt lavere arbeidsledighet enn oss – 20 kommuner har høyere arbeidsledighet. På kvinnesiden er det 8 kommuner som har hatt lavere arbeidsledighet enn oss – 14 kommuner har hatt høyere. Tallene er beregnet før fiskerikrisen i ytre Lyngen.

1.4.3 Barn/ungdom (0-17 år).

Lyngen kommune har litt under middels andel barn og ungdom sammenliknet med resten av fylket (9 kommuner har lavere andel – 12 kommuner er høyere).

1.4.4 Kvinner (20-39 år):

Lyngen kommune har ca. 85 kvinner pr. 100 menn. Dette er litt under middels sammenliknet med resten av fylket (9 kommuner har lavere andel kvinner enn oss - 12 kommuner har høyere).

1.4.5 Generelle utviklingstrekk

De store utviklingstrekkene og utfordringene for distriktskommunene er forholdsvis like. Dette betyr at både markedet og utforming av distriktpolitikk (som gjøres av styringsnivåer over oss) legger klare føringer på utviklingen av distriktskommunene.

2.0 Kommunen som samfunn

2.1 Tilnærming

Overordnet perspektiv.

Rio-konferansen i 1992 om miljø og utvikling satte dagsorden for det 21. århundret - Agenda 21. En del av denne agendaen handler om lokale myndigheters rolle når det gjelder å løse de globale miljø- og fordelingsproblemene.

Innholdet dreier seg bl.a. om langsiktig tenking, hvordan lokalsamfunn kan redusere sine belastninger på miljøet globalt og regionalt og at ting må ses i helhetlig og tverrsektoriell sammenheng. Arbeidet må videre være en prosess der hele lokalsamfunnet deltar.

Agenda 21 er en global dagsorden som er utarbeidet av det internasjonale samfunnet, og er derfor et dokument alle kommuner må forholde seg til. Kommunene har imidlertid frihet til å velge hvilke områder som skal prioriteres.

Kommunal perspektiv.

Kommuneplanlegging omhandler utvikling av kommunen som geografisk avgrenset samfunn. Det handler om hva kommuneorganisasjonen kan gjøre for å oppnå ønsket utvikling i samfunnet og i sin egen organisasjon. Faktatall og statistisk materiale viser at befolkningstallet har vært jevnt synkende de siste 30 årene. I kommunal planlegging har man ofte ment at samfunnsutviklingen er dominert av strukturelle trekk og den mest realistiske planleggingen er å vurdere framtiden som en forlengelse av fortiden (framskrive prognoser/trender). Med samme negative utviklingstakt vil vi som kommune gradvis svekkes som samfunn.

Selv om utviklingstrekkene påvirkes både av markedskrefter og styringsnivåer over oss, er det svært avgjørende å identifisere og ha hovedfokus på hva vi selv kan gjøre. Framtida må nødvendigvis ikke bli en forlengelse av fortida. Det statistiske materialet må oppfattes som utfordringer. Dvs. at vi vurderer og velger tiltak som kan motvirke ytterligere befolkningsreduksjon.

Men det er også viktig å drøfte utfordringer som ikke knytter seg direkte til fraflyttingsproblematikk. Helse, samarbeid, respekt og toleranse er områder som har med verdispørsmål å gjøre og som er av stor betydning for utvikling av "det gode samfunn".

Vi har valgt en tilnærming gjennom utforming av visjon (som er verdibasert) og satsingsområder (basert på utfordringer framkommet gjennom statistiske faktatall).

2.2 Visjon

Lyngen kommune skal være et åpent og inkluderende samfunn for *alle*, uavhengig av religion, hudfarge, kjønn eller alder.

Selv om Nord-Troms og Lyngen kommune har en historie med bakgrunn fra flere kulturer (samisk, kvensk og norsk) er synet på likeverdighet og respekt for hverandre ikke selvfølgelig. I Nord-Norge, og særlig i distriktene, har det tradisjonelt vært lite innslag av mennesker fra andre deler av verden. En større internasjonalisering ventes i framtiden. Respekt og toleranse vil være viktige nøkkelerd i jakten på "det gode samfunn". Disse verdiene forventes ikke bare ytet av den ene part, men for alle som ønsker å bosette seg i kommunen.

2.3 Satsingsområder

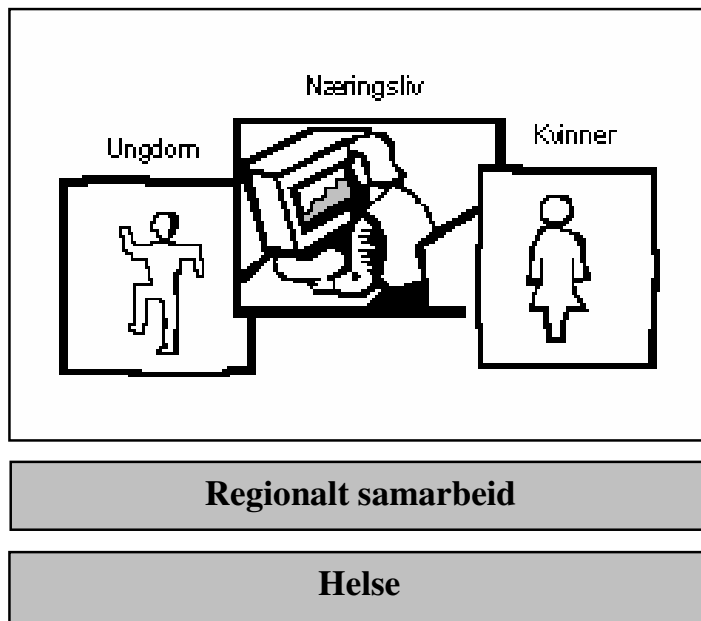


Fig. 8 – Illustrasjon over satsingsområder

Det er naturlig å drøfte framtid utviklingen i kommunen med bakgrunn i de utfordringer som framkommer i faktatall. 3 satsingsområder er definert som ”hovedpilarer” for å motvirke ytterlig befolkningsreduksjon: næringsliv, ungdom og kvinner. I tillegg inngår forebyggende helsearbeid og regionalt samarbeid som satsingsområder.

Helse er et satsingsområde som ikke knytter seg direkte til fraflyttingsproblematikk, men er aktualisert fordi økningen av ”livsstilsykdommer” er økende. Forebyggende helsearbeid kan betraktes som et fundament for livskvalitet som berører de fleste felt.

Regionalt samarbeid synes å bli nødvendig på flere felt i framtiden og kommunen bør være åpen for ulike samarbeidsformer.

På neste side presenteres en SOFT-analyse av Lyngen kommune. ”SOFT” står for Strength (styrke), Opportunities (muligheter), Faults (svakheter), og Threats (trusler). SOFT-analysen er utarbeidet i samarbeid med involverte og med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

- *Hva kan kommunen bidra med for å være en viktig støttespiller for næringslivet?*
- *Hva kan vi gjøre/hvilke vilkår må oppfylles for at ungdom får gode oppvekstvilkår, som igjen bidrar til at de som voksne ønsker å bosette seg i kommunen?*
- *Hva kan vi gjøre/hvilke vilkår må oppfylles for at kvinner blir her eller kommer hit?*
- *Skal vi utvikle ”strategier” for å aktivisere befolkningen, som igjen innebærer bekjempelser av ”livsstilsykdommer”?*
- *Hvordan skal Lyngen kommune forholde seg til regionalt samarbeid?*

2.4 SOFT-analyse

PLUSS	IDAG	FREMTIDEN
	<p><i>Sterke sider:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Nyskapende og variert næringsliv Del av tiltakssonen Nærhet til Tromsø Godt samarbeid næringsliv/kommune 	<p><i>Muligheter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Benytte eksist. næringslivs kompetanse Utvikling av nye næringer gjennom bruk av naturen Bedre landvertsforbindelse til Tromsø
Næring	<ul style="list-style-type: none"> Ungdomsklubben og ungdomsrådet Ren natur med gode friluftsmuligheter Godt utbygd idrettsliv Etablering av MIT FabLab 	<ul style="list-style-type: none"> Etablere flere felles treffsteder for ungdom Beholde naturområder/flere scooterløyper Bedre busstilbud for å bruke idrettsanlegg Opprette ungdomsfond
Ungdom	<ul style="list-style-type: none"> Teater/revy og lørdagsåpent bibliotek Gode offentlige tjenester helse/oppvekst Inkluderende miljø Små skoler og trygge oppvekstvilkår 	<ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for kvinnearbeidsplasser Kvinner inn på flere næringslivsarenaer Kulturskole med bredde Fange opp ungdom i faresonen
Kvinner	<ul style="list-style-type: none"> Ren luft (lite forurensning) Tilgang til gode råvarer For lite gang- og sykkelstier 	<ul style="list-style-type: none"> Informere/opplyse om kosthold, rusmidler og tobakk Legge mer til rette for gående og syklist
Helse	<ul style="list-style-type: none"> Medlem av virkemiddelsonen Har felles kulturell bakgrunn Fungerer godt på enkelte områder Fungerer tidvis bra på kultursida 	<ul style="list-style-type: none"> Et sterkere senter/omlandssamarbeid Gjøre regionen sterkere og mer attraktiv Bedre tilgang på spisskompetanse Mer rasjonell tjenesteyting
Interko		
MINUS	<p><i>Svake sider:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> For små kommunale ressurser Få tilbud på videre- og etterutdanning Dårlig utbygd infrastruktur Lite utnyttelse av eksist. kompetanse 	<p><i>Trusler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Etablere ensidig/dominerende næringsliv Befolkningsnedgang – spes. kvinner Tilgang på risikokapital i næringslivet Uforutsigbare i rammebetingelser
Næring	<ul style="list-style-type: none"> Lite organisert aktivitet utenom idrett For få kulturtilbud (kino, teater med mer) For få scooterløyper/crossbaner Vanskelig å få tak i boliger 	<ul style="list-style-type: none"> Mye rus Fraflytting Mye folkesnakk
Ungdom	<ul style="list-style-type: none"> For dårlig tilrettelegging for ungdom For dårlig å integrere flyktningkvinnene For få organiserte kvinnenettverk For svak på holdningsskapende arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> Usikker jobbsituasjon og nyetableringer Hyttelandsbyer forbruker areal Rekruttering til frivillig arbeid forsvinner Rus og vold i hjemmet og blant ungdom
Kvinner	<ul style="list-style-type: none"> Mye av barns fritid brukes foran TV Økende problemer knyttet til narkotika, alkohol, tobakk og feil kosthold For mange trafikkulykker 	<ul style="list-style-type: none"> Større forurensning Ytterlig passivisering av befolkningen Økende bruk av rusmidler
Helse	<ul style="list-style-type: none"> Problem å samles om felles strategier Formell samarbeid med Tromsø-regionen har ikke vært på dagsorden 	<ul style="list-style-type: none"> Statlig inngripen uten tilstrekkelig kommunal medvirkning Virkemiddelordningen utgår eller endres Interkom. Samarb. kan svekke politisk styring
Interko		

2.4.1 Næringsliv - målsetting og strategier.

Viktige arbeidsområder:

- Kompetanseheving
- Samferdsel og kommunikasjon
- Tilgang til risikokapital
- Reiseliv som næring
- Småskalaproduksjon innen primærnæringene

Målsetting:

Lyngen skal bli den ledende næringslivskommunen i Troms med et innovativt, veletablert, variert og lønnsomt næringsliv.

Hovedstrategier:

- Styrke mangfoldet innen næringslivet, og bidra til å gjøre områder med sterke næringer sterkere.
- Bidra til at næringslivet i Lyngen samles som medlemmer i samme hovedorganisasjon.
- Gjennom samarbeid og påvirkning utvide begrepet "kvinnearbeidsplasser".
- Lyngen kommune og næringslivet skal ha et nært samarbeid.

Betraktninger.

Sammenlignet med andre distriktskommuner har Lyngen et variert næringsliv fordelt på flere næringer. Flere virksomheter er relativt store i nordnorsk og norsk målestokk.

I grove trekk er ulike næringstyper i Lyngen knyttet til ulike geografiske områder. Furuflaten preges hovedsakelig av industri. På Lyngseidet er det offentlige institusjoner, servicenæringer, handel m. v. Ytre Lyngen preges av fiskeri, bygg-/anlegg og inntil ganske nylig en omfattende produksjon av reker. Mellomområdene domineres i hovedsak av landbruk. Noen ganger i kombinasjon med fjordfiske.

Det er utarbeidet en egen plan for næringsutvikling i kommunen (Strategisk næringsplan). Planen ble utarbeidet som et samarbeidsprosjekt hvor Lyngen Næringsforening, Furuflaten Næringsforum og Lyngen kommune var sentrale aktører. Under utarbeidelsen erfarte vi at betingelsene i næringslivet endres raskt (eksempelvis nedleggelse av rekeindustrien i ytre Lyngen). Planer som omfatter næringsutvikling må vurderes kontinuerlig og revideres minst 1 gang i året.

Det har over tid vært ønske om å starte arbeidet med en egen landbruksplan. Dette var også årsaken til at landbruksnæringen ikke ble involvert i den strategiske næringsplanarbeidet. Dette arbeidet ble imidlertid startet opp høsten 2006 og ventes å være ferdig i løpet av våren. Denne vil bli integrert i den strategiske næringsplanen.

Det er viktig å etablere et forum for kontinuerlig dialog og varig samarbeid mellom næringslivet og kommunen. Dialogen skal ha til hensikt å informere og ta opp problemstillinger som ansees som viktig for fremtidig næringsutvikling.

2.4.2 Barn og ungdom – målsetting og strategier.

Målsetting:

- Kommunen og lokalsamfunnet skal sammen tilrettelegge for positive opplevelser og verdier, slik at ungdom skal ønske å bosette seg her som voksne.
- Lyngen kommune og eksisterende næringsliv skal stimulere unge grunderne, slik at de får utvikle seg og kan skape sin egen arbeidsplass.

Hovedstrategier:

- Lyngen kommune og de frivillige organisasjonene skal gjennom dialog arbeide med å skape et trygt og godt oppvekstmiljø gjennom rusforebygging og tilrettelegging av varierte treffsteder.
- Lyngen kommune skal legge til rette for etablering av nye arbeidsplasser og bosted for ungdom.
- Lyngen kommune og næringslivet skal sammen jobbe med entreprenørskap og partnerskap for å stimulere unge grunderne.

Betraktninger:

I Lyngen kommune er ca. 23 % av befolkningen i aldersgruppen 0-17 år. Andelen unge varierer ganske mye i fylket (fra 17,6 % i noen kommuner til 32,6 % i andre). Lyngen kommune har litt under middels andel barn og ungdom sammenliknet med resten av fylket. 9 kommuner har lavere andel barn og ungdom enn oss – 12 kommuner har høyere.

Lokalisering av utdanningsinstitusjoner avgjøres av fylke/stat. Etter grunnskole er det naturlig at ungdom reiser ut av kommunen for å ta videreutdanning. Lokalisering av internasjonale etableringer styres ikke i samme grad av nasjonal skolepolitikk. MITs lokalisering av FabLab på Polleidet kan gi kommunen uventet mulighet til høyere utdanning lokalt.

Flesteparten av utdanningsmuligheter befinner seg utenom kommunen og satsing på gode oppvekstvilkår vil uansett være av avgjørende betydning. I tillegg til foresatte, vil skolen, frivillige organisasjoner og ”treffsteder”, spille en viktig rolle under oppveksten.

Skolen spiller en viktig rolle både i forhold til næring og helse. Dette kan systematiseres ytterligere, da disse områdene inngår som viktige satsingsområder i kommunens langsiktige planverk. Skolen bør ha tett dialog med næringsorganisasjoner, MIT FabLab og andre om arbeidsmuligheter i kommunen. Skolen kan også bli en viktig aktør i forhold til strategier som er nevnt under satsingsområde ”helse” (forebygging mot rus, riktig kosthold, mosjon med mer).

Man bør også arbeide for at ”Lyngenungdom” blir et begrep. Etablering av felles treffsteder vil motvirke polarisering mellom ungdom i indre og ytre Lyngen.

Ungdomsrådet må involveres/gis mulighet til større innflytelse i alle typer samfunnsspørsmål enn i dag.

2.4.3 Kvinner - målsetting og strategier.

Målsetting:

- Kommunen og lokalsamfunnet skal sammen bidra til økt fokus på kompetanse og livsstil, slik at det er attraktivt for familier å etablere seg i kommunen.
- Kommunen ønsker å bidra til en holdningsendring i forhold til tradisjonelle kvinneyrker og ha større fokus på varierte, kjønnsnøytrale arbeidsplasser.

Hovedstrategi:

- Lyngen kommune og lokalsamfunnet skal støtte opp om varierte arbeidsplasser og kompetansemiljø som kan være spennende for alle.
- Lyngen kommune og lokalsamfunnet skal være attraktive for nye innbyggere ved å tilby gode boligområder, barnehager, skoler og varierte fritidstilbud.

Betraktninger:

Lyngen kommune har ca. 85 kvinner pr. 100 menn. Dette er litt under middels sammenliknet med resten av fylket (9 kommuner har mindre kvinneandel - 12 kommuner har høyere). Det er ønskelig med tilnærmet lik fordeling mellom kjønnene.

Distriktskommuner som Lyngen har ofte mange fortrinn, særlig knyttet mot friluftsliv og trygge oppvekstmiljøer, men vi er ofte for dårlige til å framheve dem. Kommunen er på mange områder attraktiv for familier.

For lite varierte kulturtilbud og muligheter for videreutdanning betraktes som minussider som det blir viktig å gjøre noe med. Det samme er oppmerksomheten og inkludering av innvandrerkvinnene.

I analysen fremgår det at kvinner fokuserer på gjensidige virkninger mellom satsningsområdene, hvor både helse (oppmerksomhet mot svake, sårbare grupper), ungdom (rusproblematikk/påvirkning av holdninger) og arbeidsplasser (fokusering på kjønnsnøytrale arbeidsplasser) får oppmerksomhet.

2.4.4 Helse - målsetting og strategier.

Målsetting:

- God helse gjennom hele livet.

”God helse” defineres i denne sammenheng i vid betydning. På den ene siden tenkes det tradisjonelt på den fysiske helsen, blant annet gjennom påvirkning av levevaner og levekår. Men det handler også om satsing på den psykiske helsen gjennom tilrettelegging for opplevelser av mestring, god selvfølelse, menneskeverd, trygghet, respekt og synlighet.

Hovedstrategier:

- Sette fokus på at hvert individ er unik og viktig.
- Øke mosjon og fysisk aktivitet.
- Øke kunnskap og fokus på kosthold.
- Fokuserer på skadevirkninger ved bruk av tobakk og rusmidler.
- Sørge for at kommunen til enhver tid har oppdatert samfunnssikkerhets- og beredskapsplan.

Betraktninger:

Problemstillingen er de samme som i landet for øvrig: Både i arbeidsliv og i barns oppvekstvilkår er det mindre aktivitet enn tidligere. Kombinert med andre uheldige faktorer er vi i ferd med å øke utviklingen av ”livsstilsykdommer”.

Den enkelte har gjennom sine valg ansvar for egen helse, men kommunen kan påvirke valgene gjennom å informere, tilføre kunnskap og påvirke holdninger.

Påvirkninger av holdninger har store etiske utfordringer og er forbundet med fare for formynderi ovenfor de som ikke ønsker eller vet. Et slikt arbeid må ha respekt for ulike verdivalg og ha grunnleggende samfunnsmessig aksept for å gjennomføres.

I kommuneplanens arealdel er de mest brukte friluftsområder kartlagt og sikret for rekreasjon og trivselsformål.

Hensikten med *samfunnssikkerhets- og beredskapsplan* er å forebygge tap av liv, helse, miljø og materielle verdier ved planlegging og utbygging i samfunnet. Gjennom planlegging skal risiko- og sårbarhet reduseres.

2.4.5 Regionalt samarbeid - målsetting og strategier.

Målsetting.

- Lyngen kommune skal arbeid for å utvikle et sterkt, formalisert samarbeid i Tromsø-/Nord-Troms regionen.
- Lyngen kommune skal være åpen og offensiv til alle former for interkommunal samarbeid.

Hovedstrategier.

- Etablere et formelt samarbeid med Tromsø kommune
- Etablere et regionsamarbeid bestående av Nord-Troms kommuner og Balsfjord, Karlsøy og Tromsø.
- Eksisterende samarbeid med Nord-Troms kommunene videreføres der dette er hensiktsmessig, men vurderes i sammenheng med et utvidet regionsamarbeid i hele Tromsø-regionen.
- Være åpne for samarbeid med alle kommuner vi grenser i mot, men også med andre kommuner der det synes hensiktsmessig.

Betraktninger.

Gjennom Nord-Troms Regionråd er Lyngen kommune i dag tilsluttet et formelt samarbeid med de øvrige fem Nord-Troms kommunene. Tradisjon, historie og felles kultur- og identitetsbakgrunn har vært de viktigste årsakene for samarbeidet. Samtidig er vi nabokommune til Nord-Norges største by og vekstsenter.

Det er åpenbart at Tromsø i kraft av utdannings- og forskningsmiljøer, størrelse, ulike privat- og offentlige tjeneste- og servicetilbud, markeder, vekstpotensial m.v., gir muligheter som vi som nabokommune bør dra nytte av. Det er også slik at ungdommen styres mot høyere utdanningsinstitusjoner som finnes i Tromsø og at næring/befolkning bruker det kultur-, tjeneste- og servicetilbud som finnes der. Vi har i dag ikke utviklet et forpliktende og systematisk samarbeid med Tromsø kommune.

Det er grunn til å frykte for at Nord-Troms kommunene, både enkeltvis og samlet, vil være for små til å ha kraft og kompetanse til å ivareta rollen som samfunnsutvikler slik framtida krever. Skal nødvendig slagkraft og spisskompetanse utvikles må kommunene samarbeide og Tromsø vil da være en naturlig motor. Dette er også i tråd med konklusjonene på fellesmøtet i juni 2006 mellom Nord-Troms Regionråd og Regionrådet for Balsfjord, Karlsøy og Tromsø, som gikk inn for å danne et felles regionråd for de 9 kommunene.

Det er utviklet et sterkt regionsamarbeid rundt flere byer i Norge i dag (Bodø, Trondheim og Stavanger med flere). Regionsamarbeidet tar utgangspunkt i gjensidig nytte og avhengighet mellom senter og omland. En viktig forutsetning blir derfor at Tromsø kommune er inkluderende overfor omlandskommunene og vurderer regionstenking som nyttig også fra deres ståsted. Mangelen på et slikt samarbeid vil svekke hele regionen.

3.0 Kommunen som organisasjon

3.1 Tjenesteproduksjon

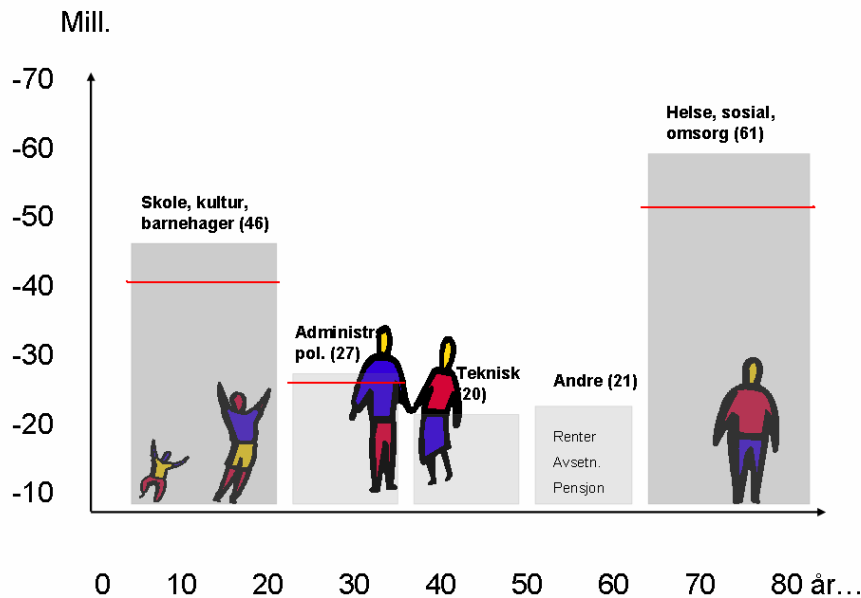
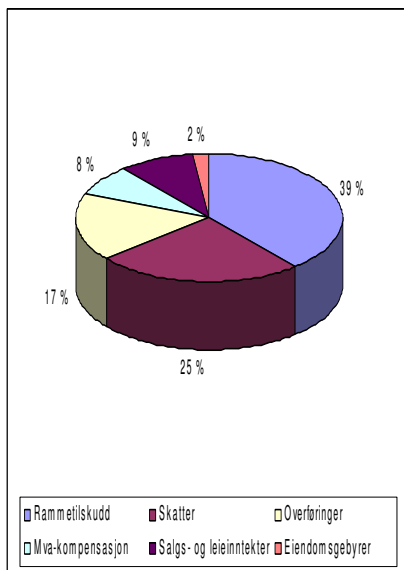


Fig. 14 – Illustrasjon av hovedtrekkene for ressursbruk 2006 (kostnader i henhold til målgrupper)

På mange måter tilbyr kommunen tjenester til den enkelte borger gjennom hele livsløpet. Tjenestene som tilbys vil variere noe fra kommune til kommune. Illustrasjonen angir i grove trekk ressurser (mill. kr.) som ble budsjettert på ulike aldersgrupper i 2006. Som det fremgår prioriterer Lyngen kommune i særlig grad skoler og helse/omsorg. De røde linjene er gjennomsnittstall for sammenliknbare kommuner ("kostra-tall").

3.2 Inntektssituasjonen



Figuren viser hvordan driftsinntektene (i %) fordelte seg i det siste årsregnskapet. Rammetilskudd og skatt utgjør de vesentligste inntektskildene. Rammetilskuddet er i særlig grad betinget av antall innbyggere og alderssammen-setningen i kommunen. Antall personer i aldersgruppen 6-15 år (grunnskolealder) og antall eldre, er sterkt vektlagt ved tildeling av rammetilskudd. Endringene i befolkningssammensetningen har medført at kommunen har hatt en betydelig inntektsreduksjon de 10-15 siste årene.

Kommunen har begrensede muligheter til å påvirke inntektssida på kort sikt. Gebyrer etter plan- og bygningsloven og innføring av eiendomsskatt er mulige områder for inntektsøkning. I en langsiktig strategisk tenking er utvikling av arbeidsplasser og større andel yngre befolkning av vesentlig betydning.

Fig. 15 – Illustrasjon av driftsinntekter.

3.3 Politisk organisasjonsstruktur.

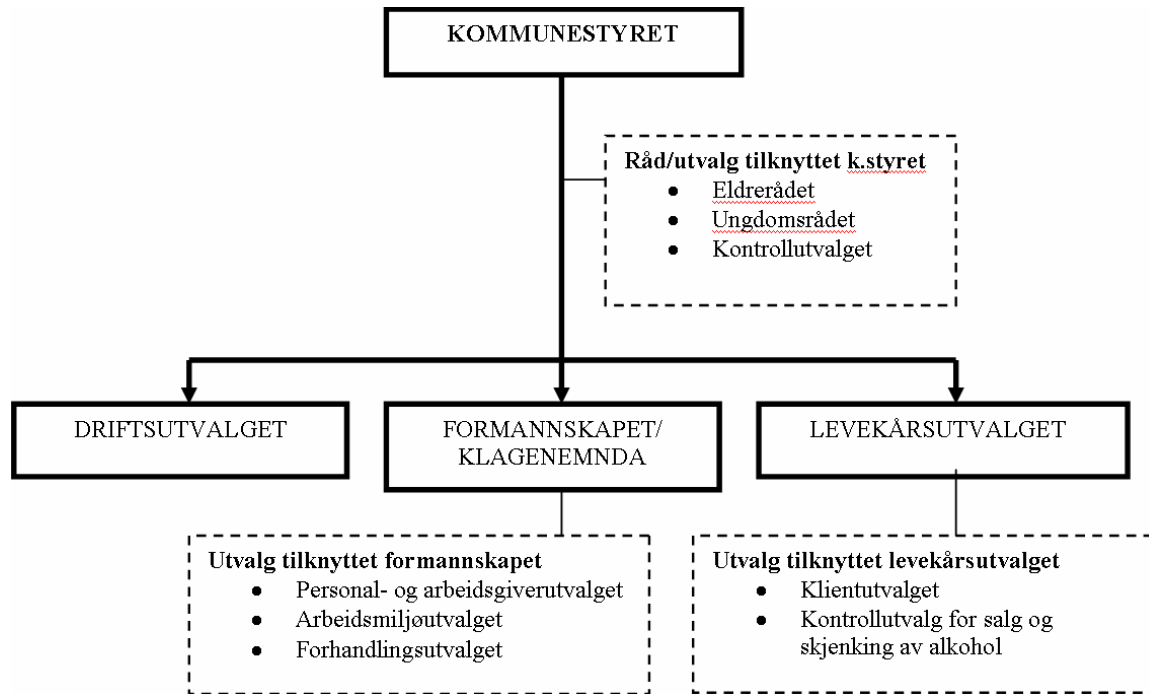


Fig 16 – Kart over politisk organisering

Kommunestyret velges av kommunens stemmeberettigede innbyggere etter regler i fastsatt lov. Minimumstallet for kommunestyret i Lyngen er 11 medlemmer. Kommunestyret står relativt fritt til å bestemme organisasjonsform og kan selv opprette faste utvalg og komiteer til ulike formål.

Den politiske organiseringen har vært endret flere ganger i løpet av de siste 10-15 åra. Dagens politiske organisering ble vedtatt i 2003. Kommunen er inne i sin andre kommunestyreperiode hvor ordføreren er direkte valgt av befolkningen. Direktevalgt ordfører trer automatisk inn i kommunestyret og formannskapet på sitt partis/sin gruppes kvote.

Det er kommunestyret som har avgjørende myndighet til å foreta prioriteringer av tjenester. Dvs. velge hvilke brukere og målgrupper som det skal brukes ressurser på. Det vil imidlertid være ulike oppfatninger om hvordan ressursene skal fordeles sosialt og geografisk, da politikere er valgt nettopp for å fremme interesser i overensstemmelse med de verdier deres parti eller valgliste står for.

Ulike forslag avgjøres med flertallsavgjørelser.

3.4 Administrativ organisasjonsstruktur.

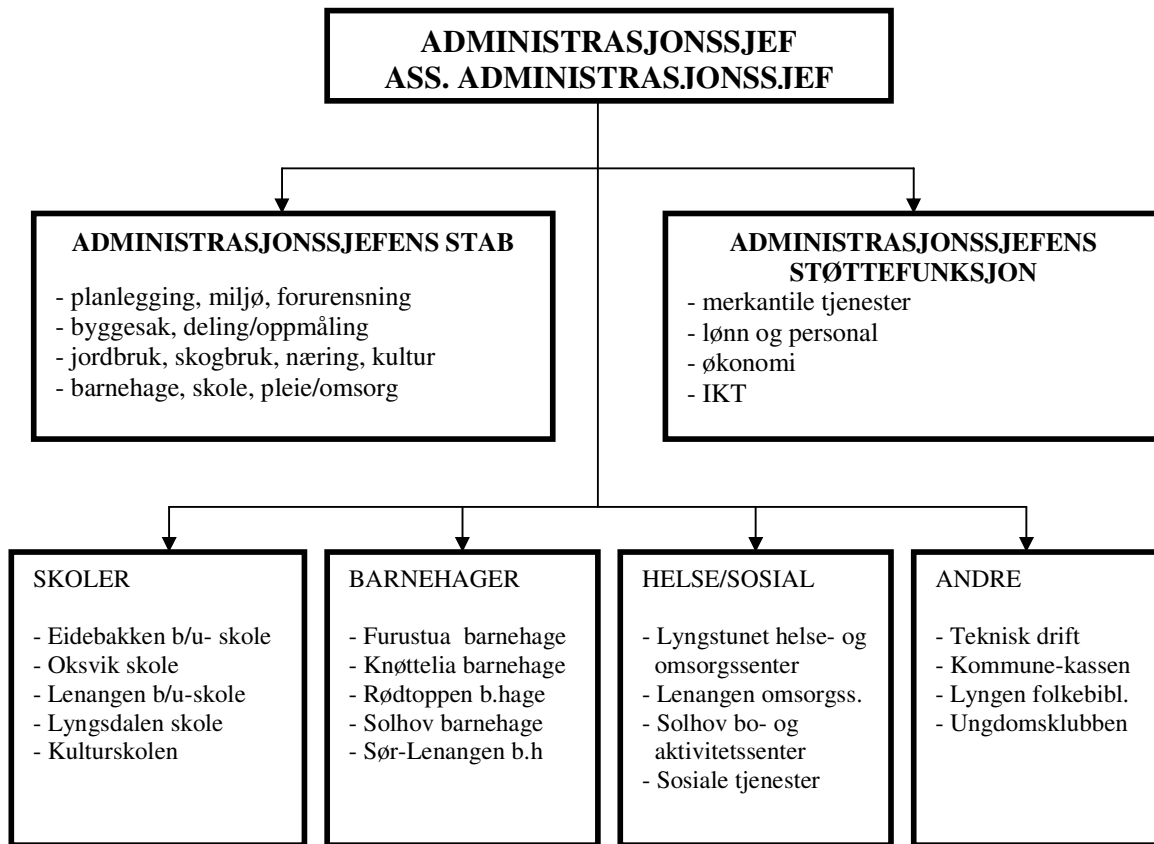


Fig 17 – Kart over administrativ organisering

I likhet med den politiske organiseringen har også den administrative organiseringen vært endret flere ganger i løpet av de siste 10-15 åra. Tidligere har den administrative organiseringen vært ganske sterkt hierarkisk oppbygd, med mange leder- og beslutningsnivåer. I dag har man en relativ flat struktur med få administrative lederstillinger.

Uformelt er det etablert et administrativt råd (AR) som har regelmessige møter for drøfting av utviklingsarbeid og større oppgaver. Deltakerne er fra administrativsjeffens stab og støttefunksjoner. Vanligvis møter faste deltakere, men andre inviteres også – styrt av hva som skal drøftes. I tillegg er det etablert et administrasjonsforum (hele administrasjonen) som har møter ca. 1 gang i måneden.

Under støttefunksjoner er det etablert et egen servicekontor. Kommunekassen er innkrevingsinstans og kontrollledd for utbetalinger.

3.5 Vurderinger.

Det er kommunens organisasjonsapparat (politisk og administrativt) som er ”hovedredskapen” for prioritering og yting av tjenester.

”Riktig” politisk- og administrativ organisering vil først og fremst være betinget av hvilke utfordringer som er aktuelle og hvilke oppgaver som skal løses. I dagens og framtidens samfunn vil disse skifte - noe som gjør at rammevilkårene for måloppnåelse også endres. En tung debatt om hvordan organisasjonsstrukturen skal være er lite hensiktsmessig, debatten bør heller dreie seg om hvordan organisasjonsstrukturen kan gjøres fleksibel.

Noen holdepunkter bør imidlertid vurderes.

- En tett og systematisk dialog mellom politikerne og administrasjon – og åpne planprosesser som gjør det mulig for allmennheten å gi uttrykk for hva de mener – er viktige elementer som er uavhengig av type organisasjonsstruktur.
- Noe av hovedproblematikken i offentlige beslutninger/tjenesteyting er dilemmaet mellom kravet til demokrati og effektivitet. Tunge beslutningsprosesser med allmenn deltakelse tar tid og vil i mange tilfeller være uhenksommessig når saken er enkel og man trenger en beslutning. Dette kan løses med utstrakt bruk av delegering. Dvs. at kommunestyret i hovedsak behandler saker av overordnet, prinsipiell og langsiktig karakter, mens ansvaret for flere vanlig saksbehandling er delegert til administrasjonen (som utfører tjenestene så raskt som mulig uten lange utredninger, innkalling til møter med mer).
- Arbeids- og ansvarsområdene til formannskapet og utvalgene er trukket opp gjennom de respektive reglementer, og delegerte fullmakter er gitt både til de politiske organene og administrasjonen
- Dersom mål og oppgaver skal være styrende for organiseringen – og at kommunestyret skal få behandle overordnede og prinsipielle saker - stilles det store krav til administrasjonen. Administrasjonen må gjøre en kontinuerlig vurdering om hvordan ressurser faktisk blir brukt og hvilke interesser (grupper, områder) som blir tilgodesett. I tillegg må utfordringer og mulige endringer synliggjøres. Strategiske planer, prioritering av satsingsområder, administrativ- og politisk struktur, årsmeldinger med mer, er eksempler slike saker.
- Det er grunn til å tro at antallet offentlig ansatte ikke økes i framtiden. Dette kan innebære at kommuneansatte blir mer ”generalister” som må løse flere og skiftende oppgaver. Dette vil kreve fleksibilitet og omstillingsdyktighet.
- Vi ser i dag eksempler på at moderne teknologi (eks.vis GPS for landmåling) kan gi betraktelige effektiviseringsgevinster. Med færre ansatte vil innkjøp av IT-utstyr og systematisk opplæring være en viktig forutsetning for å kunne tilby gode tjenester i framtiden.
- Nødvendig og spesiell spisskompetanse må søkes ivaretatt i samarbeid med andre.